INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt:	MO-ME-N-T MOderní MEtody s Novými Technologiemi
Reg.č.:	CZ.1.07/1.5.00/34.0903
Operační program:	Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Škola:	Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Poděbrady
Tematický okruh:	Základní ekonomické pojmy, Trh, Podnik
Jméno autora:	Ing. Eva Karásková
Datum:	28. listopad 2013
Ročník: (Cíl. skupina):	2. ročník
Anotace:	Cena, přebytek a nedostatek nabízeného množství zboží, tržní mechanismus jsou ekonomické pojmy, které si žáci osvojují pro pochopení fungování trhů a procvičují.

Cena, Tržní mechanismus

cena

- je množství peněz, které musí být za kupované a prodávané zboží zaplaceno
- cena je chápána jako výslednice střetu mezi <u>nabídkou</u> a <u>poptávkou</u>

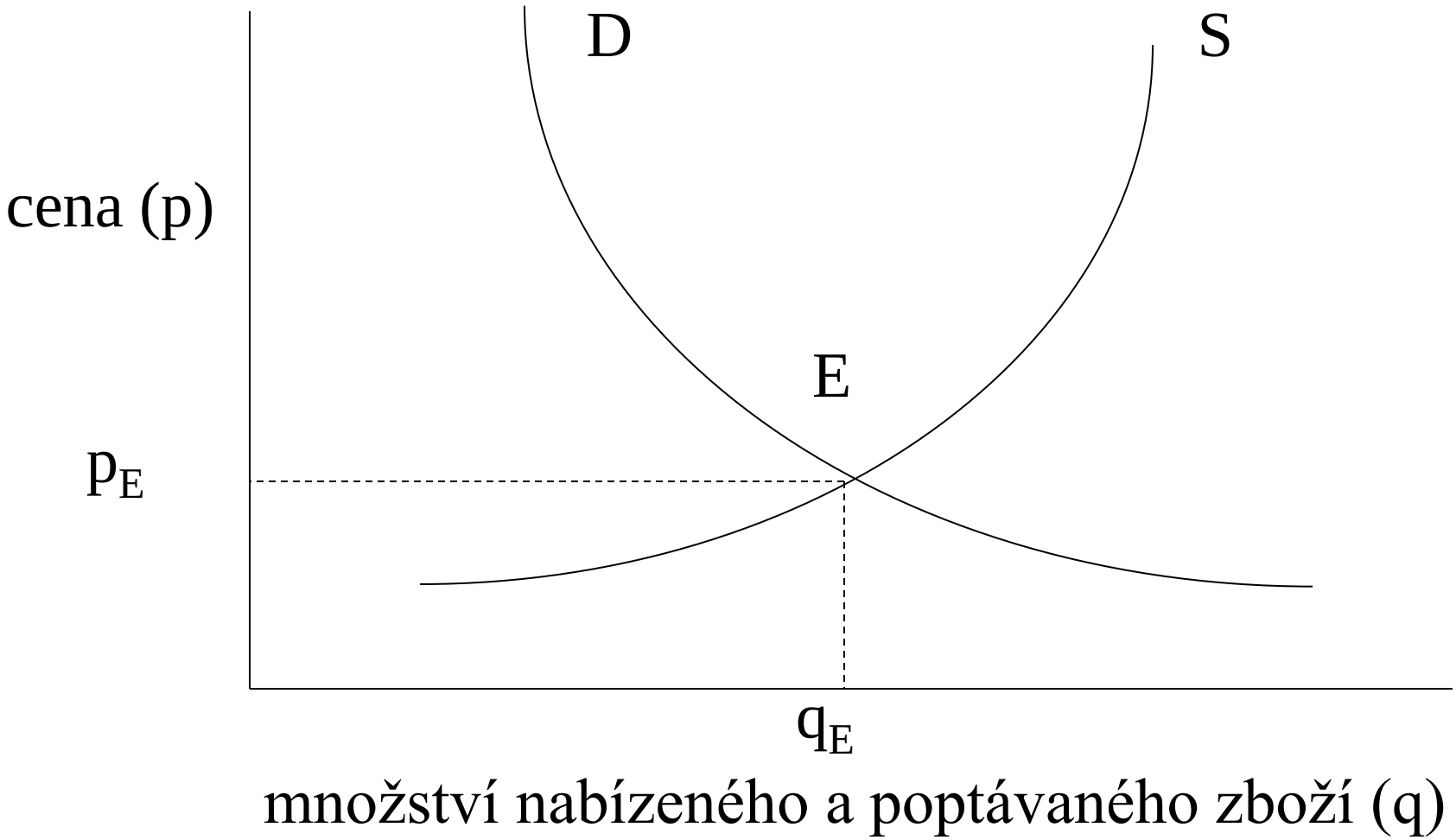
D
S
cena (p)
E
p_E
q_E
množství nabízeného a poptávaného zboží (q)

- rovnovážná cena (p_E) je cena, při které se poptávané a nabízené množství (q_E) rovnají
- rovnováha (E) - trh je stabilní, tzn., že množství, které jsou ochotni výrobci při dané ceně prodat, se rovná množství, které jsou kupující ochotni při dané ceně koupit => při <u>jiných cenách</u> vzniká přebytek nebo nedostatek nabízeného množství
- grafické vyjádření přebytku a nedostatku <u>nabízeného</u> množství zboží

graf přebytku nabízeného zboží

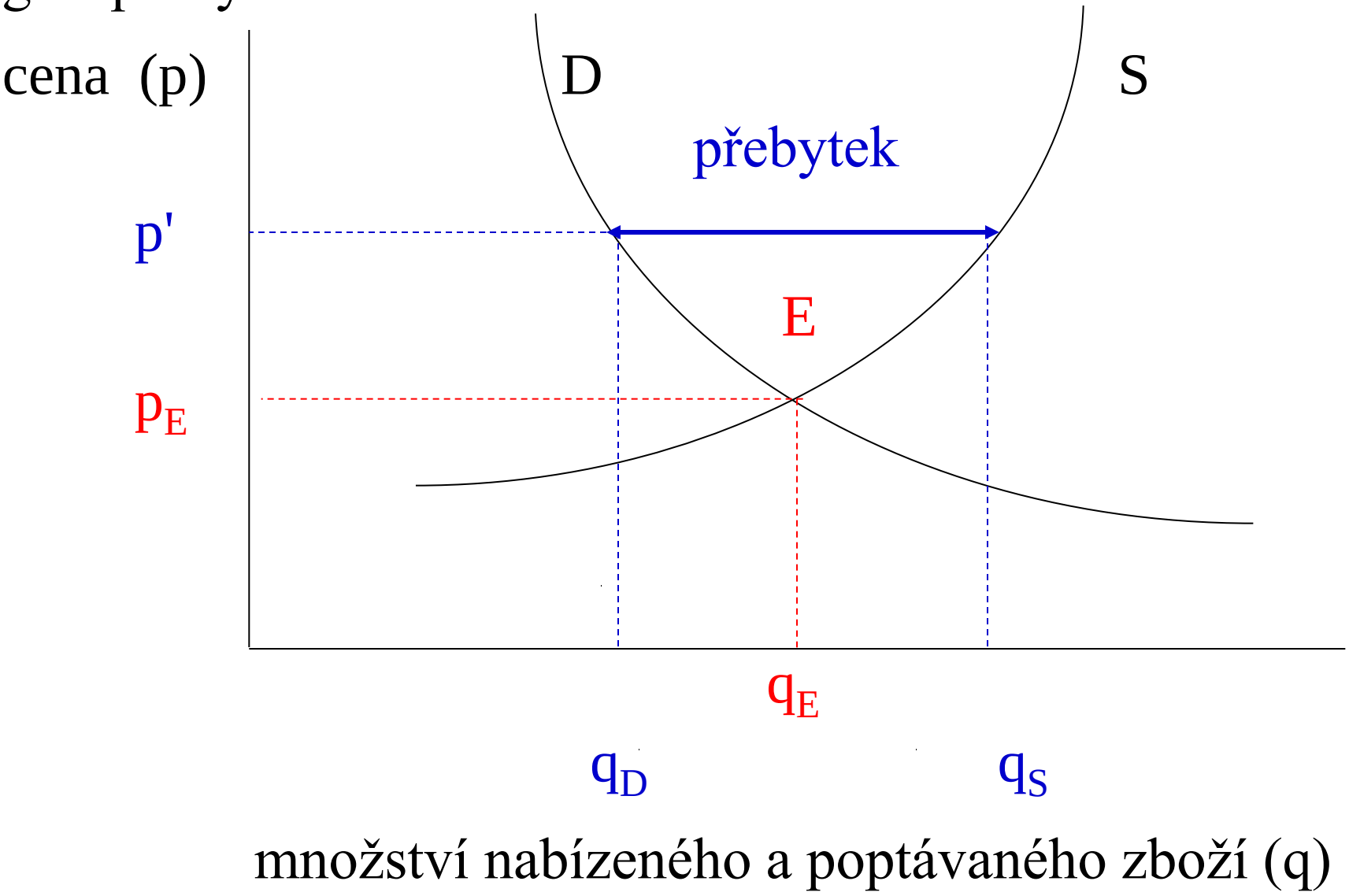

graf nedostatku nabízeného zboží

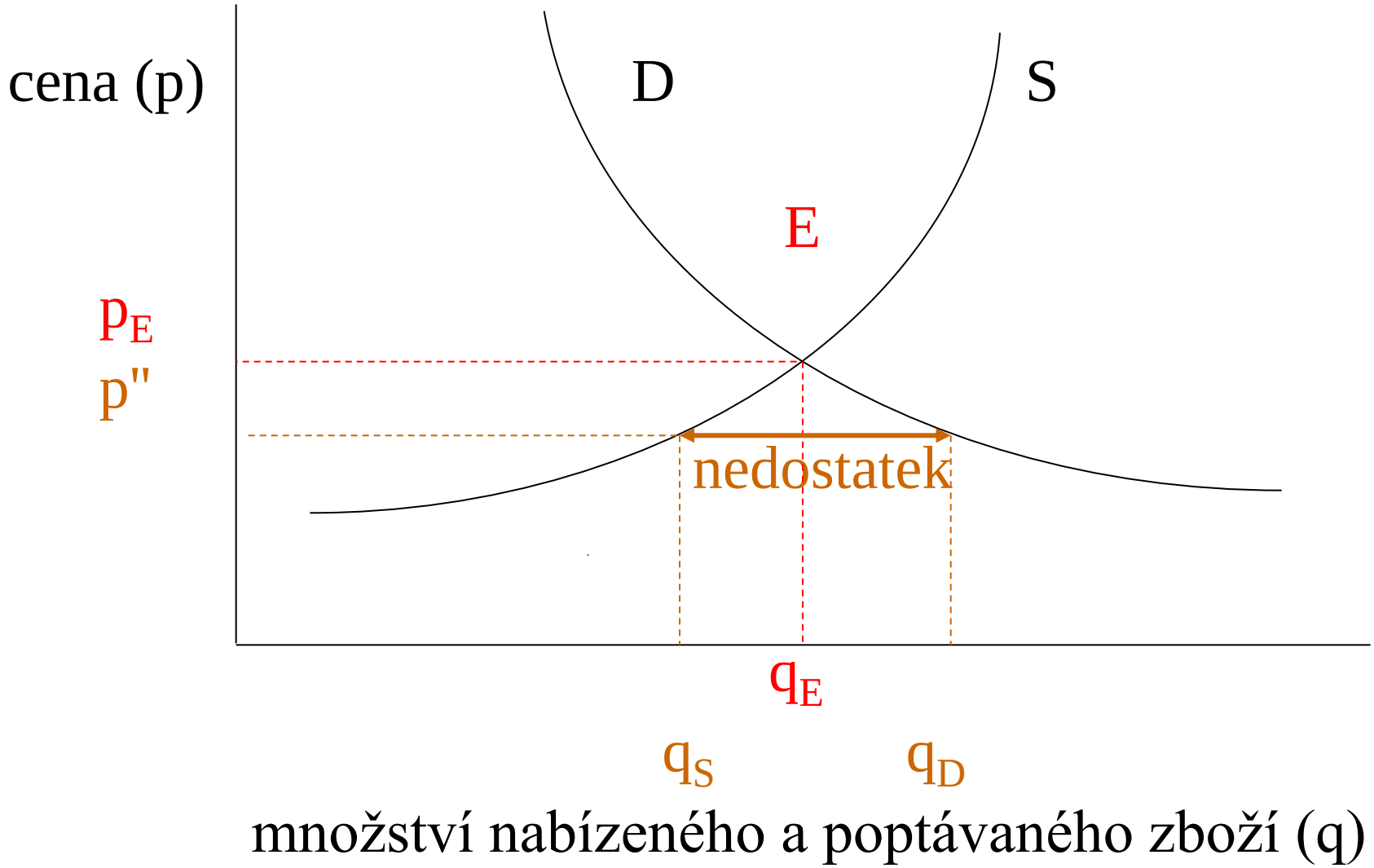

graf přebytku a nedostatku nabízeného zboží

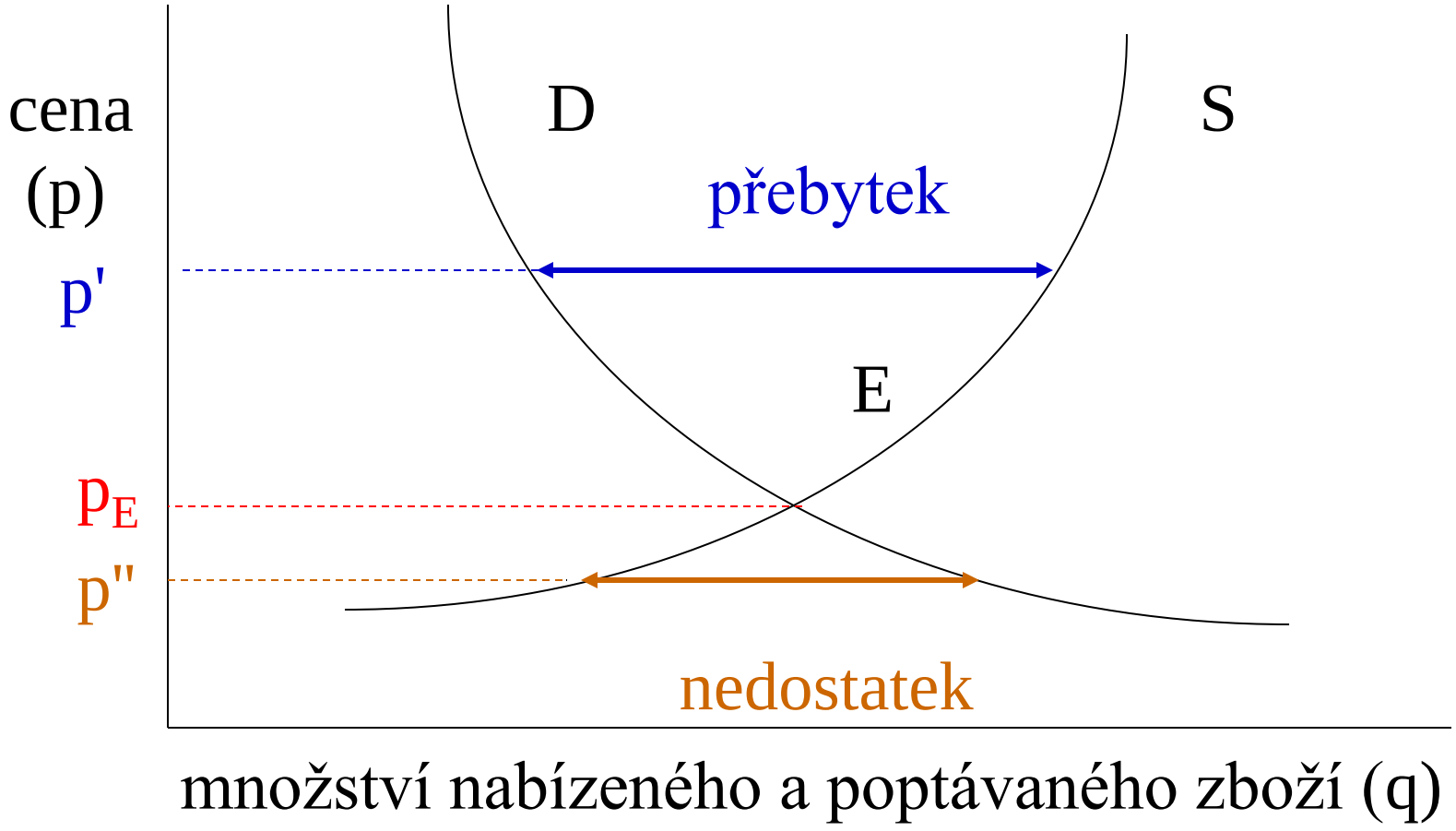

Tržní mechanismus

- při <u>nerovnováze</u> začnou působit tržní síly a měnit cenu i množství => nedostatek zboží a přebytek zboží
- nedostatek nabízeného zboží na trhu
  - výrobci zvýší cenu a objem výroby - zvýší se množství nabízeného zboží a cena začne klesat
  - pouze část kupujících zaplatí vyšší cenu, začne klesat poptávané (kupované) množství

=> při určité ceně (rovnovážné) se nabízené a poptávané množství zboží vyrovná

- přebytek nabízeného zboží na trhu
  - výrobci sníží cenu a objem výroby - sníží se množství nabízeného zboží
  - roste počet kupujících, začne se zvyšovat množství poptávaného zboží

  => při určité ceně (rovnovážné) se nabízené a poptávané množství zboží vyrovná
- automatické vyrovnávání nabízeného a poptávaného množství se nazývá tržní mechanismus

- zásahy státu do fungování tržního mechanismu

  1. ekonomické
     - zvyšování či snižování daní
     - celní politika
     - výdaje státního rozpočtu
     - státní zakázky
     - podpory v nezaměstnanosti
     - atd.

  2. mimoekonomické
     - zákony
     - zdravé konkurenční prostředí
     - atd.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Co je cena.
2. Jaký je rozdíl mezi rovnováhou na trhu a rovnovážnou cenou – vysvětlete na grafu.
3. Kdy vzniká přebytek a nedostatek nabízeného množství zboží.
4. Jak se chová spotřebitel, jestliže na trhu je přebytek nabízeného množství zboží.
5. Jak se chová výrobce, jestliže je na trhu nedostatek nabízeného množství zboží.

Literatura

- HERČÍKOVÁ, J.; ŠAMŠOVÁ, L. *Základy ekonomiky pro střední a vyšší hotelové školy.* Praha : Fortuna, 2009. ISBN 80-7168-827-4
- ZLÁMAL, J.; MENDL, Z. *Ekonomie nejen k maturitě, 1. díl Obecná ekonomie.* Kralice na Hané : Computer Media s.r.o., 2010. ISBN 978-80-7402-056-8
- MACÁKOVÁ, L. *Mikroekonomie - základní kurs.* Slaný : Melandrium, 1996. ISBN 80-901801-2-4